

„raja torpedo“ slovenski: „električni skat“, nemški: Zitterrochen“. Ta riba ima med glavo in prsnimi plavutami poseben organ ali del telesa, ki pripravlja elektriko ter jo v sovražnika spušča in tako se riba sama sebe brani. Vojni torpedi so sedaj dvojne vrste. Nekateri služijo samo za obrambo, z drugimi pa se sovražne ladije tudi napadajo. Branilni torpedi ležijo tiho in nepremično pod vodo, dokler se ne približa katera neprijateljska ladija. Kakor hitro pa ladija na kak torpedo trči, se njegova znotranja tvarina vžge, raznese in ladijo, tudi najmočnejšo, v par trenutkih pokonča. Za napravo takega torpeda je treba: steklenice z vratom, ki drži okoli 10 bokalov ali pintov, lesenega zaboja, v katerega se dene ta steklenica, malo žveplene kisline, malo sladkorja in klorove soli in okoli 10 kil smodnika. Vse je tako dobro zamašeno in zabito, da ne more voda v zaboju. Steklenica pa moli tako kvišku, da brž ko njo ladija prekrhne, pade žveplena kislina v sladkor in v klorovo sol; to se sedaj hipoma užge z smodnikom vred in ladija je raznešena ali vsaj hudo poškodovana. Novejši torpedi se ne užigajo po rečenem načinu sami, ampak so po napeljanem drotu v zvezi z električno baterijo, kakoršna se n. pr. rabi pri telegrafu, in se v tem hipu sprožijo, ko je videti, da sovražna ladija nad njimi stoji. Avstrijski torpedi te vrste so po 103 centimetre visoki, po 100 centimetrov široki in iz železnega pleha, tehtajo okoli 900 kil in so nabiti z 224 kili strelne pavoie. Druga vrsta obsega pa take torpede, s katerimi se sovražne ladije napadajo. Ti so sila bistroumno sestavljeni. Nekateri se sami pomikajo naprej in plavaja pod vodo, kakor riba in so tudi res podobni ribjemu telesu, narejeni so pa iz samega železa. V odprtino se vložijo strelivo in zraven tega še zgoščeni zrak ali pa ogelna kislina. Kedar se torpedo spusti, začne zgoščeni zrak ali ogelna kislina pri posebni luknji vun dreti, kar ga po vodi precej naglo poriva naprej. Tudi ima malo krmilce zavolj ravnega plavanja. Ko dospe torpedo do ladije, zadene s prednjo ostjo v njo, se razpoči in njo uniči. Taki torpedo zamore plavati 4000 korakov daleč. Ruska oficirja Dubošev in Šestakov sta svoje torpede na dolge droge nateknila, jih spravila pod turški monitor, kateremu sta se bila v noči na malih ladjicah tiho približala; med tem, ko je v torpedu nitka gorela ter ni prigorela do streliva, sta srečno odplavala; kmalu potem se užge strelivo, torpedo poči in raznese v par trenutkih železni monitor z 185 Turki vred. Monitor je bil na Angležkem narejen in je stal blizo 1 milijon turških lir. Od te dobe so turški mornarji na Donavi tako preplašeni, da so se z ostalimi 7 monitorji poskrili pri Ruščuku, Nikopolju, in Vidinu. Avstrijski torpedi se narejajo v Reki ali Fiumi in se tudi drugam prodavljajo.

Smešničar 26. Nekde na Slovenskem so dobili učitelja, ki ni prav slovenski znal. Ko je

nekokrat z otroci katekizem ponavljal, vpraša drobno deklico: Anika, povej mi, kaj pa je (namesto je) Bog? Dete ni vedelo, kaj bi odgovorilo. Naposled si domisli, da pri njej doma oče jedó, kar jim ljuba mati skubajo. Zato sedaj živahno odgovori: „kar mu Marija, mati božja, skuba!“

Razne stvari.

(*Mariborska Čitalnica*) napravi v nedeljo 1. julija izlet v Frauheim. Večina se odpelja ob 2. popoldne z mešanim vlakom do Rač, od koder se gre potem pešice do narodnega gostilničarja gosp. Gert-a. Vožnja nazaj v Maribor je že priskrbljena!

(*Čitalno društvo v Mozirju*) napravi v nedeljo 1. julija pri g. Pfeifferju slovesno odprtje Čitalnice s petjem, godbo in plesom. — Začetek ob 6. uri zvečer. Vsi udje in prijatelji Čitalnice se k obilni udeležitvi uljudno vabijo. Odbor.

(*Ljutomerski c. k. glavar*) je 24. jun. v Čvenu namenjeno zborovanje ljutomerske podružnice kmetijske družbe štajerske prepovedal, češ, da v pravih ove družbe ni govora o popotovalnih shodih. Da bo politična gosposka širjenje gospodarskega poduka tako podpirala, tega se pač nismo nadjali.

(*Strašna strela*) je udarila v farno cerkev v Berg-u blizu Greifenburga na Koroškem. Zvonovi so se raztopili, cerkva je pogorela; škode je 10.000 fl.

(*Toča*) je sekala pri sv. Martinu pri Slov. Gradcu, tudi je 21. junija obiskala faro sv. Antonija in sv. Andraša v slov. goricah. Nekateri posestniki so že obrali. Žalostno!

(*V Sp. Čagoni*) v slov. goricah sta pogorela posestnika Vraz in Satler, škode je 4400 fl. Jednaka nesreča je zadela tudi Andreja Fingušta v Gorici na dravskem polju, škode je 2000 fl.

(*Samoumor*) 21. junija so v Vojniku pokopali dr. Karla Henna, posestnika radinjske kisle vode pri Radgoni, ki se je 19. t. m. v Rimskih toplicah z cijankalijem ustrupil. Najbrž so 74letnega starca hude bolečine zastarane bolezni tako zmedle, da si je zavdal.

(*Načelnik okrajnemu zastopu*) pri sv. Lenartu v slov. goricah je mesar Sarneck, jegov namestnik pa vrčnik dr. Joraš. Oba sta od cesarja potrjena.

(*Levo roko razbilo*) je konduktorju Födransbergu v Sevnici na Savi, ko so vagone prestavljali.

(*Za župnika v Rušah*) je imenovan č. g. Matija Wurzer župnik v zgornji Kaugoti.

(*Za družbo duhovnikov*) je vplačal č. g. J. Sredenšek 11 gl. in s tem ustanovnino doplačal.

Listič opravištva. G. F. Korošec: plačano je do septembra; do novega leta še pošljite 1 fl. — g. Tomažič v Brebrovniku za Vas se nam je samo 75 kr. poslalo; več v pismu. —